

ROYAUME DE BELGIQUE.

KONINKRIJK BELGIE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre des Finances, du Budget, de la Fonction publique et des Relations extérieures de la Région de Bruxelles-Capitale, le 3 février 1994, d'une demande d'avis sur un avant-projet d'ordonnance "portant des mesures temporaires relatives à des membres du personnel des services du Ministère de la Région de Bruxelles-Capitale et des organismes qui en dépendent", a donné le 16 mars 1994 l'avis suivant :

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 3 februari 1994 door de Minister van Financiën, Begroting, Openbaar Ambt en Externe Betrekkingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verzocht hem van advies te dienen over een voorontwerp van ordonnantie "houdende tijdelijke maatregelen betreffende personeelsleden van het Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en van de instellingen die er van afhangen", heeft op 16 maart 1994 het volgend advies gegeven :

Observation générale.

Ainsi que le rappelle à propos l'exposé des motifs joint à l'avant-projet, il doit être pourvu aux besoins en personnel des services des Gouvernements des Régions, ainsi que des personnes morales de droit public qui en dépendent, exclusivement par des agents soumis aux dispositions de l'arrêté royal du 22 novembre 1991 fixant les principes généraux du statut administratif et pécuniaire des agents de l'Etat applicables de personnel des Exécutifs et des personnes morales de droit public qui en dépendent, c'est-à-dire par du personnel occupé à titre définitif et dans une situation statutaire (1).

Ces agents ne peuvent être recrutés que s'ils ont réussi un concours de recrutement organisé par le Secrétariat permanent de recrutement (2).

L'exposé des motifs se réfère à cet égard au rapport au Roi précédant l'arrêté précité, duquel il ressort que cette règle, imposée de manière uniforme par l'article 87, § 2, de la loi spéciale de réformes institutionnelles, est conçue comme un principe essentiel destiné à garantir l'objectivité des recrutements et par là, le caractère effectif de l'égale admissibilité aux emplois publics.

(1) Articles 1er, §§ 1er et 2, et 2, alinéa 1er, de l'arrêté royal du 22 novembre 1991 précité.

(2) Article 11, § 1er, alinéa 1er, 3°, du même arrêté.

Pareille garantie serait cependant illusoire sans cette autre règle qu'établit l'article 15 de l'arrêté royal du 22 novembre 1991, en vertu de laquelle les lauréats sont admis au stage dans l'ordre du classement établi à l'issue du concours (1).

Les dispositions en projet ne peuvent être conciliées avec ces règles, dans la mesure où elles organisent soit un concours fictif, soit un classement fictif des lauréats.

L'article 5 du projet impose au Secrétariat permanent de recrutement l'organisation d'un concours spécial en vue du recrutement dans chacun des niveaux, même si des réserves suffisantes sont disponibles pour satisfaire aux autorisations de recrutement; pourraient seuls s'y inscrire les bénéficiaires énumérés à l'article 4 du projet.

Certains de ces bénéficiaires, lauréats au concours organisé par le Secrétariat permanent de recrutement avant l'entrée en vigueur de l'ordonnance en projet, mais dont le délai de validité ne serait pas, à ce moment, expiré, seront classés, en vertu de l'article 6, § 1er, alinéa 2, du projet, avant les autres candidats admis à se présenter à ce

(1) Il est vrai que l'article 13 permet que des conditions spécifiques de recrutement puissent être imposées lorsque la nature des fonctions l'exige. Ce texte ne semble nullement applicable au cas d'espèce. Au surplus, selon les informations communiquées au Conseil d'Etat, la condition de concertation avec le secrétaire permanent au recrutement n'a pas été respectée.

concours spécial, encore qu'ils seraient, à la différence de ces derniers, dispensés d'y prendre part, puisqu'il leur suffirait de s'y inscrire pour bénéficier du droit de priorité.

L'article 6, § 1er, alinéa 2, précité établit ainsi un classement fictif entre les bénéficiaires des mesures exceptionnelles en projet, sans d'ailleurs prévoir comment se réglerait le classement entre les lauréats de concours différents organisés avant l'entrée en vigueur de l'ordonnance en projet.

L'article 9, § 1er, du projet déroge au surplus à ce classement en accordant au "lauréat" du concours spécial une priorité pour l'admission au stage sur les autres personnes le précédant dans le même classement, lorsqu'il occupe l'emploi à conférer ou que celui-ci correspond "à l'emploi de recrutement correspondant au niveau de l'emploi occupé".

Est enfin affecté à ce classement pour partie fictif un quota d'emplois réservés correspondant à la moitié de ceux à pourvoir, chacun étant attribué alternativement à l'un des bénéficiaires de l'ordonnance et à un lauréat qui n'en bénéficie pas (1), de telle manière que le classement spécialement établi conformément aux dispositions en projet

(1) Articles 8 et 9, § 3, du projet.

rendrait inopérant le classement établi par le Secrétariat permanent de recrutement entre les candidats qui ne peuvent se prévaloir des priorités que le projet tend à créer (1).

Parce que son objet est de déroger par des mesures exceptionnelles d'admission au stage en vue du recrutement à titre définitif, aux principes généraux rappelés plus haut et, en particulier, à l'article 15 de l'arrêté royal du 22 novembre 1991, en vertu duquel les lauréats doivent être admis au stage selon l'ordre de leur classement, l'avant-projet d'ordonnance tend à écarter l'application de règles arrêtées en exécution de l'article 87 de la loi spéciale de réformes institutionnelles (2); en tant que cette disposition de la loi spéciale détermine, en vertu de la Constitution, les compétences respectives de l'Etat, des Communautés et des Régions, l'avant-projet porte dès lors atteinte à l'application de règles de répartition de ces compétences.

Une telle façon de procéder n'est pas constitutionnellement admissible.

-
- (1) Ces candidats resteraient en outre soumis à la limite d'âge prévue pour le recrutement par l'article 11, § 1er, alinéa 1er, 1°, de l'arrêté royal du 22 novembre 1991, alors que l'article 9, § 2, du projet en dispenserait les bénéficiaires du régime d'exception.
- (2) L'article 40, § 1er, de la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux institutions bruxelloises rend cet article applicable à la Région de Bruxelles-Capitale.

Algemene opmerking.

Zoals de bij het voorontwerp gevoegde memorie van toelichting er terecht aan herinnert, dient in de behoeften aan personeel van de diensten van de Gewestregeringen, alsmede van de publiekrechtelijke rechtspersonen die eronder ressorteren, uitsluitend te worden voorzien met ambtenaren die onder de toepassing vallen van de bepalingen van het koninklijk besluit van 22 november 1991 tot bepaling van de algemene principes van het administratief en geldelijk statuut van de rijksambtenaren die van toepassing zijn op het personeel van de Executieven en van de publiekrechtelijke rechtspersonen die ervan afhangen, dit wil zeggen met personeel dat in vast dienstverband is tewerkgesteld en zich in een statutaire toestand bevindt (1).

Die ambtenaren kunnen slechts worden aangeworven als zij geslaagd zijn voor een door het Vast Wervingssecretariaat georganiseerd vergelijkend wervingsexamen (2).

In de memorie van toelichting wordt in dat verband verwezen naar het verslag aan de Koning, dat aan het voormelde besluit voorafgaat, waaruit blijkt dat die regel, op uniforme wijze opgelegd door artikel 87, § 2, van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen, is geconcipeerd als een grondbeginsel om te garanderen dat de aanwervingen objectief geschieden en dat het beginsel van de

(1) Artikelen 1, §§ 1 en 2, en 2, eerste lid, van het voormelde koninklijk besluit van 22 november 1991.

(2) Artikel 11, § 1, eerste lid, 3°, van hetzelfde besluit.

gelijke benoembaarheid tot overheidsambten bijgevolg werkzaam is.

Zulk een waarborg zou evenwel illusoir zijn zonder die andere regel, vastgesteld in artikel 15 van het koninklijk besluit van 22 november 1991, krachtens welke de geslaagden toegelaten worden tot de proeftijd in de volgorde van de na afloop van het vergelijkend examen vastgestelde rangschikking (1).

De ontworpen bepalingen zijn onbestaanbaar met die regels in zoverre zij ofwel een fictief vergelijkend examen organiseren, ofwel voorzien in een fictieve rangschikking van de geslaagden.

Artikel 5 van het ontwerp verplicht het Vast Wervingssecretariaat een speciaal vergelijkend examen te organiseren met het oog op de werving in elk niveau, zelfs indien voldoende reserves beschikbaar zijn om te voldoen aan de machtigingen tot werving; alleen de in artikel 4 van het ontwerp opgenoemde begunstigden zouden zich daarvoor kunnen laten inschrijven.

Sommigen van die begunstigden, die geslaagd zijn voor het vergelijkend examen door het Vast Wervingssecretariaat georganiseerd vóór de inwerkingtreding van de ontwor-

(1) Artikel 13 maakt het weliswaar mogelijk specifieke wervingsvoorwaarden op te leggen wanneer de aard van het ambt dit vereist. Die tekst lijkt geenszins van toepassing op het onderhavige geval. Volgens de aan de Raad van State verstrekte inlichtingen is bovendien niet voldaan aan de voorwaarde inzake overleg met de Vaste Wervingssecretaris.

pen ordonnantie, maar waarvan de geldigheidstermijn op dat tijdstip nog niet zou zijn verstreken, zullen krachtens artikel 6, § 1, tweede lid, van het ontwerp, worden gerangschikt voor de andere gegadigden die dat speciaal vergelijkend examen mogen afleggen, alhoewel zij, in tegenstelling tot de laatstgenoemden, niet verplicht zouden zijn eraan deel te nemen, aangezien zij zich maar hoeven te laten inschrijven om aanspraak te kunnen maken op het recht op voorrang.

Het voormelde artikel 6, § 1, tweede lid, stelt aldus een fictieve rangschikking vast van de begunstigden van de ontworpen uitzonderingsmaatregelen, zonder trouwens te bepalen hoe de geslaagden voor verschillende, vóór de inwerkingtreding van de ontworpen ordonnantie georganiseerde vergelijkende examens zouden worden gerangschikt.

Artikel 9, § 1, van het ontwerp wijkt bovendien af van die rangschikking, door aan de "geslaagde" voor het speciale vergelijkend examen voorrang te verlenen voor de toelating tot de proeftijd boven de overige personen die hem in dezelfde rangschikking voorafgaan, wanneer hij de te verlenen betrekking vervult of wanneer die betrekking overeenstemt "met de wervingsbetrekking overeenstemmend met het niveau van de ingenomen betrekking".

Ten slotte wordt in die gedeeltelijke fictieve rangschikking een aantal gereserveerde betrekkingen opgenomen dat overeenstemt met de helft van die waarin moet worden voorzien, waarbij elke betrekking beurtelings wordt verleend aan één van de begunstigden van de ordonnantie en aan een

.../...

geslaagde die er geen aanspraak op kan maken (1), zodat de rangschikking die speciaal is vastgesteld overeenkomstig de ontworpen bepalingen tot gevolg zou hebben dat de door het Vast Wervingssecretariaat vastgestelde rangschikking van de gegadigden die zich niet kunnen beroepen op de voorrechten die het ontwerp beoogt in te voeren (2), doelloos wordt.

Het voorontwerp van ordonnantie strekt ertoe de toepassing van ter uitvoering van artikel 87 van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen (3) vastgestelde regels terzijde te schuiven, doordat het tot doel heeft door uitzonderingsmaatregelen inzake toelating tot de proeftijd met het oog op de aanwerving in vast verband, af te wijken van de hierboven in herinnering gebrachte algemene beginselen en in het bijzonder van artikel 15 van het koninklijk besluit van 22 november 1991, krachtens hetwelk de gegadigden tot de proeftijd moeten worden toegelaten in de volgorde van hun rangschikking; doordat artikel 87 van de bijzondere wet, krachtens de Grondwet, de respectieve bevoegdheden vaststelt van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten,

(1) Artikelen 8 en 9, § 3, van het ontwerp.

(2) Die gegadigden zouden bovendien gebonden blijven door de bij artikel 11, § 1, eerste lid, 1°, van het koninklijk besluit van 22 november 1991 voor de aanwerving bepaalde leeftijdsgrens, terwijl artikel 9, § 2, van het ontwerp de begunstigden van de uitzonderingsregeling zou ontslaan van de verplichting om aan die voorwaarde te voldoen.

(3) Artikel 40, § 1, van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse Instellingen maakt dit artikel toepasselijk op het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest.

doet het voorontwerp bijgevolg afbreuk aan de toepassing van regels tot verdeling van die bevoegdheden.

Zulk een werkwijze is uit grondwettelijk oogpunt niet aanvaardbaar.

La chambre était composée de

De kamer was samengesteld uit

Messieurs : J.-J. STRYCKMANS,
de Heren :

président de chambre,
kamervoorzitter,

Y. BOUCQUEY,
Y. KREINS,

conseillers d'Etat,
staatsraden,

F. DELPEREE,
J. van COMPERNOLLE,

assesseurs de la
section de législation,
assessoren van de
afdeling wetgeving,

Madame : J. GIELISSEN,
Mevrouw :

greffier,
griffier.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. J.-J. STRYCKMANS.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J.-J. STRYCKMANS.

Le rapport a été présenté par M. J.-L. PAQUET, auditeur adjoint. La note du Bureau de coordination a été rédigée et exposée par Mme C. DEBROUX, référendaire adjoint.

Het verslag werd uitgebracht door de H. J.-L. PAQUET, adjunct-auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door Mevr. C. DEBROUX, adjunct-referendaris.

LE GREFFIER - DE GRIFFIER,

LE PRESIDENT - DE VOORZITTER,

J. GIELISSEN.

J.-J. STRYCKMANS.